

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

ในระบบเศรษฐกิจที่กำหนดให้เงินเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการ ตลอดจนใช้ในการดำเนินธุรกิจนั้น เมื่อสภาพเศรษฐกิจมีการขยายตัวอย่างรวดเร็ว ทำให้รูปแบบและระบบการเงินมีการพัฒนาตามไปด้วย ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความสะดวกรวดเร็ว สำหรับธุรกิจและชีวิตประจำวัน เทคโนโลยีและวิทยาการสมัยใหม่ ทำให้เราสามารถผลิตสิ่งทดแทนเงินขึ้นมา ซึ่งสิ่งนั้นก็คือบัตรเครดิต บัตรเครดิตเป็นวิธีการชำระเงินหรือสื่อในการซื้อขายสินค้าและบริการระหว่างสมาชิกบัตรหรือผู้ซื้อ และร้านหรือสถานบริการในฐานะผู้ขาย โดยมีธนาคารหรือบริษัทผู้ออกบัตรเป็นตัวเชื่อม ในการอนุมัติการซื้อขายและรับรองการจ่ายเงิน

เมื่อประเทศไทยได้มีการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวอย่างจริงจัง ส่งผลให้จำนวนนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศเข้ามาในประเทศไทยมากขึ้นเรื่อย ๆ ทำรายได้ให้กับประเทศเป็นอย่างมากในรูปแบบค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ซึ่งส่วนใหญ่เงินที่นักท่องเที่ยวเหล่านั้นนำเข้ามาใช้จ่ายนั้นจะอยู่ในรูปของบัตรเครดิต นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศเหล่านั้นถือได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งที่นำบัตรเครดิตเข้ามาเผยแพร่ในประเทศไทย ทำให้บัตรเครดิตเป็นที่นิยมอย่างกว้างขวางในสังคมไทย นอกจากนี้ในช่วงระยะเวลาที่เศรษฐกิจของประเทศไทยกำลังจะเริ่มพัฒนาเป็นประเทศอุตสาหกรรมใหม่ มีการขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างมาก กอปรกับนโยบายแข่งขันทางการตลาดของธนาคารและบริษัทผู้ออกบัตร จึงทำให้การใช้บัตรเครดิตแทนเงินสดขยายวงกว้างมากขึ้นในหมู่ประชาชนคนไทย

ปัญหาที่ตามมาก็คือ เทคโนโลยีได้ก้าวไปไกลเกินกว่ากฎหมายจะตามได้ทัน จึงทำให้เกิดอาชญากรรมบัตรเครดิตอันเป็นอาชญากรรมทางเศรษฐกิจประเภทหนึ่งที่มีผู้กระทำมักจะเป็นผู้มีสถานภาพทางสังคม มีความรู้ความเข้าใจในธุรกิจบัตรเครดิตเป็นอย่างดี มีเทคโนโลยีและใช้เครื่องมือในการกระทำความผิดที่ทันสมัย และการก่ออาชญากรรมบัตรเครดิตแต่ละครั้งให้ผลตอบแทนสูงคุ้มค่าต่อความเสี่ยง อาชญากรรมบัตรเครดิตจึงเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ก่อให้เกิดความสูญเสียในทางเศรษฐกิจ คือขาดความเชื่อถือในระบบการเงินซึ่งใช้บัตรเครดิต ทำให้ปริมาณเงินที่เข้ามาในระบบเศรษฐกิจไทยด้วยวิธีนี้ลดน้อยลง เป็นการสูญเสียโอกาสที่จะเพิ่มรายได้ให้แก่ประเทศ นอกจากนี้ยังทำให้

ประเทศชาติเสียหายพจน์ เพราะถ้าหากคนไทยมีส่วนร่วมในการก่ออาชญากรรมบัตรเครดิต จะทำให้ชาวต่างชาติกล่าวหาได้ว่าคนไทยไม่มีความซื่อสัตย์ หรือสังคมไทยอาจมีลักษณะพิเศษที่เอื้ออำนวยให้สามารถกระทำความผิดได้ง่าย ๆ

จากการศึกษาและวิเคราะห์ได้พบปัญหาของมาตรการทางกฎหมายเพื่อป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมบัตรเครดิต และปัญหาการบังคับใช้กฎหมายของกลไกของรัฐ ซึ่งพอสรุปปัญหาและแนวทางในการแก้ไขได้ดังนี้

6.1 ปัญหาด้านบทบัญญัติของกฎหมาย

กฎหมายที่ใช้บังคับกับอาชญากรรมบัตรเครดิตในปัจจุบันนี้ ได้แก่ ประมวลกฎหมายอาญาซึ่งฐานความผิดที่นำมาปรับใช้บังคับ ได้แก่ ความผิดฐานลักทรัพย์ ตามมาตรา 334 ความผิดฐานยักยอกทรัพย์ ตามมาตรา 352 ความผิดฐานฉ้อโกงโดยแสดงตนเป็นคนอื่น ตามมาตรา 342 ความผิดฐานปลอมเอกสารสิทธิ และใช้เอกสารสิทธิปลอม ตามมาตรา 265 และ 268

จากการศึกษาพบว่ามาตราดังกล่าวสามารถใช้บังคับกับอาชญากรรมบัตรเครดิตได้ แต่ไม่สามารถครอบคลุมได้ทุกกรณี เนื่องจากประมวลกฎหมายอาญา เป็นกฎหมายหลักทั่วไปที่วางไว้เพื่อมุ่งให้ความคุ้มครองต่อประชาชน การบัญญัติถ้อยคำต่าง ๆ ในกฎหมายจึงเป็นไปอย่างกว้าง ๆ ไม่สามารถจะกำหนดรายละเอียดเพื่อขยายความลงไปได้มากพอ เช่น

ในกรณีของบัตรเครดิตปลอมหรือบัตรเครดิตถูกทำการเปลี่ยนแปลงตามประมวลกฎหมายอาญา ผู้กระทำปลอมหรือเปลี่ยนแปลงบัตรเครดิต มีความผิดฐานปลอมเอกสารสิทธิ ตามมาตรา 265 แต่ในกรณีที่บุคคลใดมีบัตรเครดิตปลอมหรือบัตรเครดิตถูกเปลี่ยนแปลงไว้ในครอบครอง แต่มิได้นำออกใช้ซื้อสินค้าหรือบริการ หรือเจ้าหน้าที่ตำรวจไม่มีหลักฐานเพียงพอ เพราะไม่ได้พบขณะปลอมหรือเปลี่ยนแปลงบัตรเครดิต ตามประมวลกฎหมายอาญาก็มิได้บัญญัติให้เป็นความผิดแต่อย่างใด หรือในกรณีที่มิได้มีเครื่องมือสำหรับทำปลอมบัตรเครดิต เช่น เครื่องพิมพ์บัตรที่สามารถบันทึกข้อมูลบนแถบแม่เหล็ก

กฎหมายก็ได้บัญญัติให้เป็นความผิดแต่อย่างใด นับเป็นการเปิดโอกาสให้อาชญากรบัตรเครดิต มีโอกาสในการกระทำความผิดยิ่งขึ้น

ดังนั้นควรมีการออกกฎหมายเฉพาะ เพื่อใช้กับอาชญากรรมบัตรเครดิต ทั้งนี้เพื่อให้ การดำเนินคดีเกี่ยวกับอาชญากรรมบัตรเครดิตมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ดังเช่นประเทศสหรัฐอเมริกาซึ่ง ได้มีการดำเนินการไปแล้ว หากมีการบัญญัติกฎหมายเฉพาะสำหรับบังคับใช้กับอาชญา- กรรมบัตรเครดิต ควรกำหนดในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

6.1.1 ควรกำหนดให้การครอบครองบัตรเครดิตที่ได้มาโดยทุจริตเพื่อนำออกใช้หรือ การมีเครื่องมือหรืออุปกรณ์ที่ใช้ในการปลอมแปลงบัตรเครดิตไว้ในครอบครองเป็นความผิด และ เนื่องจากการปลอมแปลงบัตรเครดิตสามารถทำความเสียหายได้มากกว่าอาชญากรรมบัตรเครดิต ประเภทอื่น ๆ ควรเพิ่มบทลงโทษสำหรับผู้ผลิตบัตรเครดิตปลอม หรือผู้ที่มีเครื่องมือสำหรับปลอมแปลง ไว้ในครอบครองให้สูงกว่าโทษของอาชญากรรมบัตรเครดิตประเภทอื่น ๆ

6.1.2 นอกจากจะกำหนดให้การใช้บัตรเครดิตที่ได้มาโดยทุจริตเป็นความผิดแล้ว ควร กำหนดให้การใช้เฉพาะหมายเลขบัตรเครดิตที่ได้มาโดยทุจริตเป็นความผิดด้วย ทั้งนี้เพื่อรองรับ อาชญากรรมบัตรเครดิตที่เกิดขึ้นจากการใช้หมายเลขบัตรเครดิตในการสั่งซื้อสินค้าทางไปรษณีย์ (MAIL ORDER) หรือทางโทรศัพท์ ซึ่งอาจจะเป็นที่นิยมแพร่หลายในประเทศไทยในอนาคต

6.1.3 เรื่องการตรวจสอบและขอข้อมูลเกี่ยวกับอาชญากรรมบัตรเครดิตจากธนาคาร หรือบริษัทผู้ออกบัตร ควรกำหนดให้เจ้าหน้าที่ตำรวจมีอำนาจในการตรวจสอบข้อมูลและเอกสาร จากธนาคารหรือบริษัทผู้ออกบัตรได้อย่างเต็มที่ ทั้งนี้เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกแก่เจ้าหน้าที่ รัฐในการนำหลักฐานมาประกอบการดำเนินคดีแก่ผู้กระทำผิด

6.1.4 ควรมีการควบคุมเครื่องจักรหรือเครื่องมือที่เป็นอุปกรณ์ซึ่งเกี่ยวข้องกับการผลิต บัตรเครดิต โดยการให้ผู้สั่งซื้อเครื่องจักรดังกล่าว ต้องแจ้งต่อเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในการนำเข้า

เช่น เจ้าหน้าที่ศุลกากร เป็นต้น หากเจ้าหน้าที่พิจารณาแล้วเห็นว่าผู้ล้งเข้าเครื่องจักรนั้นไม่ได้ ประกอบธุรกิจบัตรเครดิตก็ไม่ควรจะให้นำเข้า

6.2 ปัญหาด้านกลไกของรัฐผู้บังคับใช้กฎหมาย

6.2.1 ตำรวจ อัยการ ศาล ในส่วนของหน่วยเฉพาะกิจ ศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและการเงิน ซึ่งประกอบด้วยเจ้าหน้าที่ตำรวจที่มีความรู้และความชำนาญคดีที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจและการเงิน อันหมายรวมถึง คดีอาชญากรรมบัตรเครดิตด้วย เมื่อพิจารณาถึงขั้นตอนการดำเนินงานแล้ว เห็นได้ว่าจะต้องมีการนำเสนอที่ประชุมคณะกรรมการให้พิจารณาเพื่อขออนุมัติกรมตำรวจ ก่อนดำเนินการทุก ๆ ครั้ง ตั้งแต่การสืบสวนสอบสวนหรือจับกุม ผู้กระทำความผิดในคดีเศรษฐกิจและการเงิน ดังนั้นจึงควรลดขั้นตอนในการเสนอเพื่อขออนุมัติต่าง ๆ โดยให้อำนาจตำรวจศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและการเงิน เมื่อได้รับแจ้งความร้องทุกข์จากผู้เสียหาย ก็ให้สามารถทำการสืบสวนจับกุมผู้ต้องหาได้ทันที

6.2.2 ฐานความผิดที่พนักงานสอบสวนมีความเห็นแตกต่างจากพนักงานอัยการ คือเมื่อพนักงานสอบสวนรับแจ้งความร้องทุกข์ไว้ ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นข้อหาลักทรัพย์ (บัตรเครดิต) เช่นในกรณีของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศฝากบัตรเครดิตไว้ที่ตู้กันภัยของ โรงแรม หรือเกสต์เฮ้าส์ แล้วมีผู้ลักบัตรเครดิตนั้น ไปใช้ บางครั้งพนักงานอัยการอาจเห็นว่าเป็นความผิดฐานยกยอกทรัพย์ กรณีเช่นนี้ทำให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับพนักงานสอบสวน เพราะไม่สามารถทำการสืบสวนสอบสวน การกระทำความผิดฐานยกยอกได้เอง หากแต่ต้องมีผู้เสียหายมาร้องทุกข์ เสียก่อน

ปัญหานี้อาจแก้ไขได้โดยให้มีการชี้แจงทำความเข้าใจระหว่างพนักงานสอบสวน และพนักงานอัยการ เกี่ยวกับลักษณะความผิดกับฐานความผิด ซึ่งหากจะเป็นการดีที่สุด ควรจะเป็นการประชุมหารือแลกเปลี่ยนความคิดเห็น แล้วจึงลงความเห็นร่วมกันว่ารูปแบบของอาชญากรรมบัตรเครดิตลักษณะใดเป็นความผิดฐานใด ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางแก่พนักงานสอบสวน

6.2.3 ปัญหาเรื่องพนักงานสอบสวนขาดความรู้ความสามารถในการใช้ภาษาต่างประเทศ ทำให้เกิดปัญหาในการรับแจ้งความร้องทุกข์จากผู้เสียหายชาวต่างประเทศ ผลที่ตามมาคือ พนักงานสอบสวนจะไม่ให้การต้อนรับนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่ไปร้องทุกข์ หรือไม่ยอมรับคำร้องทุกข์แต่จะรับแจ้งไว้เป็นหลักฐานเท่านั้น

ในกรณีเช่นนี้อาจแก้ไขได้โดย ควรมีการประสานงานกับหน่วยราชการอื่น หรือภาคเอกชน เช่น ธนาคารหรือบริษัทผู้ออกบัตร ขอความร่วมมือให้ช่วยทำหน้าที่เป็นล่าม ซึ่งคาดว่าจะต้องได้รับความร่วมมือ เพราะเป็นทางหนึ่งที่สามารถช่วยเจ้าหน้าที่ตำรวจในการปราบปรามอาชญากรรมบัตรเครดิต และเป็นการขอแบบครั้งคราว

6.2.4 กลไกของรัฐผู้บังคับใช้กฎหมาย อันได้แก่ เจ้าหน้าที่ตำรวจ พนักงานอัยการ และศาล ยังขาดความรู้ความเข้าใจในธุรกิจบัตรเครดิต และยังไม่เห็นถึงผลกระทบของอาชญากรรมบัตรเครดิตที่มีต่อเศรษฐกิจ สังคม และภาพพจน์ของประเทศ เนื่องจากคดีอาชญากรรมบัตรเครดิตเป็นคดีใหม่สำหรับประเทศไทย และคดียังมีขึ้นสู่ศาลไทยไม่มากนัก ทำให้ยังอาจขาดความรู้ความเข้าใจในลักษณะความผิดทางอาญา เช่น เรื่องฐานความผิด ผู้เสียหาย และการนำพยานหลักฐานเพื่อพิสูจน์ความผิดของจำเลย

ปัญหานี้ อาจแก้ไขได้โดย ทำการเผยแพร่ความรู้ในเรื่องบัตรเครดิตแก่เจ้าหน้าที่ตำรวจ อัยการ และศาล เพื่อให้ทราบทั้งในด้านธุรกิจของบัตรเครดิตและในด้านของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรมบัตรเครดิตในเรื่องฐานความผิด ผู้เสียหาย และโดยเฉพาะอย่างยิ่งแก่พนักงานอัยการ ในเรื่องการนำพยานหลักฐานเข้าสืบเพื่อพิสูจน์ความผิดของจำเลย พนักงานอัยการควรแถลงเปิดคดีต่อศาลเพื่อปูพื้นฐานให้ศาลเข้าใจ เพราะอาชญากรรมบัตรเครดิตเป็นคดีทุจริตในเรื่องธุรกิจพาณิชย์ ต้องนำสืบให้ศาลเห็นถึงวงจรของธุรกิจบัตรเครดิต เพื่อจะทราบว่า มีฝ่ายใดบ้างที่เข้ามาเกี่ยวข้อง รวมทั้งทราบถึงวิธีการใช้บัตรเครดิต เพื่อให้ศาลเข้าใจถึงลักษณะของความผิดได้โดยชัดแจ้ง อันจะมีผลให้ศาลสามารถวินิจฉัยคดีได้อย่างเต็มที่

6.3 ปัญหาด้านธนาคารหรือบริษัทผู้ออกบัตร

ในการติดตามสืบหาแหล่งปลอมแปลงบัตรเครดิต เป็นเรื่องที่ยากลำบาก เพราะเป็นความผิดที่เป็นอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ มีการกระทำร่วมกันหลายฝ่าย เป็นขบวนการลับซับซ้อน ต้องใช้ค่าใช้จ่ายสูง และสิ้นเปลืองเวลามากในการติดตามหาแหล่งที่กระทำการปลอมบัตรเครดิต

ธนาคารหรือบริษัทผู้ออกบัตรควรรวมตัวกันจัดตั้งกองทุนขึ้น เพื่อนำมาเป็นค่าใช้จ่ายในการสืบหาแหล่งปลอมแปลงบัตรเครดิต และเป็นรางวัลแก่เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้จับกุม และช่วยเหลือค่าใช้จ่ายในการสืบสวนจับกุมแก่เจ้าหน้าที่ตำรวจเป็นครั้งคราว

นอกจากนี้ควรจัดประชุมสัมมนาแก่กลไกของรัฐ ได้แก่ เจ้าหน้าที่ตำรวจ พนักงานอัยการ และศาล เพื่อเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจในธุรกิจบัตรเครดิต อันจะเป็นผลดีในการดำเนินคดีอาชญากรรมบัตรเครดิต ธนาคารหรือบริษัทผู้ออกบัตร ควรแจ้งเบาะแสหรือข่าวสารให้แก่เจ้าหน้าที่ตำรวจ ในกรณีที่มีสิทธิทราบถึงบุคคล นิติบุคคล หรือองค์กรต่าง ๆ ที่มีส่วนร่วมในการกระทำการปลอมแปลงบัตรเครดิต

6.4 ปัญหาด้านนโยบายรัฐ

นโยบายของรัฐในการที่จะปราบปรามอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ แม้จะได้มีการกำหนดไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ตลอดจนได้มีการตั้งหน่วยเฉพาะกิจ เช่น ศูนย์อำนวย การป้องกันปราบปรามอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและการเงินแล้วก็ตาม แต่ก็ไม่ได้มีการประกาศนโยบายอย่างเด่นชัดในการวางเป้าหมายที่จะปราบปรามผู้กระทำผิดทางอาญาเกี่ยวกับอาชญากรรมบัตรเครดิต

ปัญหาด้านนโยบายรัฐนี้ ควรแก้ไขโดยให้รัฐกำหนดนโยบายให้เด่นชัดขึ้นในรูปแบบต่าง ๆ เช่นกำหนดนโยบายไปตามหน่วยงานของรัฐต่าง ๆ ให้ปฏิบัติตาม เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ กรณีอาชญากรรมบัตรเครดิตย่อมส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจ สังคม และภาพพจน์ของประเทศ เฉพาะอย่างยิ่งต่อนโยบายพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของรัฐ หากเกิดแก่นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่เข้ามาในประเทศไทย ดังนั้นรัฐควรจัดตั้งหน่วยเฉพาะกิจป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมบัตรเครดิตขึ้นแยกต่างหากออกจากศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ ซึ่งมีขอบเขตหน้าที่กว้างขวาง และขั้นตอนในการดำเนินงานมากและล่าช้า โดยอาจให้เป็นส่วนหนึ่งของหน่วยตำรวจท่องเที่ยว ซึ่งจะทำให้การดำเนินคดีเกี่ยวกับอาชญากรรมบัตรเครดิตนั้นคล่องตัวกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน